

Sygn.akt II AKa 482/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA – Maria Mroziak - Sztykiel /spr./

Sędziowie: SA – Zbigniew Kapiński

SO(del) – Ewa Gregajtys

Protokolant: st. sekr.sąd. Katarzyna Rucińska

przy udziale prokuratora Elżbiety Kozakiewicz-Jackowskiej

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2015 r.

sprawy z **wniosku D. O.**

o zasądzenie zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie

na skutek apelacji pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 13 października 2014 r. sygn. akt V Ko 109/13

utrzymuje w mocy wyrok w zaskarżonej części uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

wydatkami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa;

zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy P. O. kwotę 147,60 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego.

UZASADNIENIE

Pełnomocnik wnioskodawcy D. O. złożył wniosek o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania w okresie od dnia 7 października 2010 r. do dnia 27 lutego 2012 r. odszkodowania w kwocie 54.000 zł oraz zadośćuczynienia w wysokości 200.000zł.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie wyrokiem z dnia 13 października 2014 r. sygn. V Ko 109/13 zasądził od Skarbu Państwa na rzecz D. O. kwotę 51.000zł zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku; w pozostałej części wniosek oddalił; zasądził od Skarbu Państwa na rzecz D. O. kwotę 2500 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelację od tego wniosł pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżając wyrok w części oddalającej wniosek o odszkodowanie i zadośćuczynienie.

Apelacja pełnomocnika zarzuca wyrokowi:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 4 kpk, art. 7 kpk i art. 424 § 2 kpk poprzez:

- dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego i poczynienie ustaleń faktycznych jedynie w oparciu o wybrane okoliczności, bez odniesienia wysokości żądania do realiów sprawy, w tym stopnia dolegliwości przemawiających za ustaleniem wysokości zadośćuczynienia w wyższej kwocie, co doprowadziło do niezasadnego zasądzenia na rzecz wnioskodawcy w zaniżonej i nieodpowiedniej wysokości zadośćuczynienia w kwocie 51.000 zł, za oczywiście niezasadne pozbawienie wolności w postaci zatrzymania i tymczasowego aresztowania,
- sporządzenie uzasadnienia, które w zakresie zasądzonej kwoty zadośćuczynienia jest niepełne, ogólnikowe, pobieżne, a w każdym razie w żaden sposób nieprecyzujące w oparciu o jakie kryteria została przez Sąd Okręgowy wyliczona kwota zadośćuczynienia na poziomie 51.000zł, a jednocześnie pozbawione motywów oddalenia przez Sąd I instancji dalej idącego roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia ponad kwotę 51.000zł,

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu przez Sąd I instancji, że zasądzenie tytułem zadośćuczynienia kwota 51.000zł. z tytułu niesłusznego zatrzymania i tymczasowego aresztowania jest odpowiednia i stanowi przybliżony ekwiwalent cierpień psychicznych i fizycznych, który zrekompensuje doznane na skutek tymczasowego aresztowania cierpienia, w sytuacji gdy zebrany materiał dowodowy wskazuje, że czas tymczasowego aresztowania, warunków w jakich przebywał, intensywność cierpień fizycznych i psychicznych, doznane upokorzenia i inne dolegliwości uzasadniają przyznanie kwoty 200.000zł.

Podnosząc powyższe zarzuty apelacja wnosi o:

1/.zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy D. O. dodatkowo kwoty 149.000zł. tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wnioskodawcy wynikłą z niesłusznego tymczasowego aresztowania, wraz z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się orzeczenia

2/.zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego na rzecz D. O. w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych

ewentualnie

3/.uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że zarzuty apelacji, jej uzasadnienie wskazują, iż wyrok został zaskarżony w części oddalającej wniosek D. O. w zakresie zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie. Tak też pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował stanowisko na rozprawie odwoławczej. Tym samym poza zakresem zaskarżenia pozostało orzeczenie oddalające wniosek o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy odszkodowania.

Przechodząc do zarzutów apelacji to nie można uznać, aby Sąd Okręgowy dopuścił się obrazy wskazanych w apelacji przepisów postępowania, co w konsekwencji doprowadzić miało do błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę w tej części zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy za podstawę rozstrzygnięcia w zakresie zadośćuczynienia przyjął całokształt ujawnionego materiału dowodowego, który poddał analizie oraz ocenie, co do której apelacja nie wykazała, aby ocena ta nastąpiła z przekroczeniem granic wyznaczonych przez przepis art. 7 kpk. Nie można też zgodzić się, że Sąd ten nie wykazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jakie okoliczności i dlaczego doprowadziły do konstatacji, iż adekwatną kwotę zadośćuczynienia za krzywdy doznane przez wnioskodawcę D. O. w związku z niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem stanowi kwota 51.000zł. Skoro taka kwota została uznana za rekompensująca doznaną krzywdę,

to logicznym jest, że w pozostałym, żądanym przez wnioskodawcę zakresie, podlegała oddaleniu jako żądanie niezasadne.

Jeżeli chodzi o instytucję zadośćuczynienia to warto podnieść, że zadośćuczynienie, które ze swej istoty stanowi rekompensatę ma na celu złagodzenie pokrzywdzonemu odczucia krzywdy. Trudno mówić przy zadośćuczynieniu o pełnej ekwiwalentności, bowiem nie jest możliwe ujęcie w kategoriach ekonomicznych ujemnych doznań psychicznych, fizycznych pokrzywdzonego, czy dolegliwości izolacji. Przyznawana suma pieniężna nie jest z reguły w stanie odzwierciedlić rzeczywistego rozmiaru negatywnych odczuć pokrzywdzonego, ponieważ tego rodzaju szkody niemajątkowej nie da się wprost wycenić. Dlatego słusznie Sąd Okręgowy podnosi, że nie zostały ustanowione reguły ustawowe ustalania wysokości sumy pieniężnej tytułem zadośćuczynienia, a jedyną wskazówką ustawodawcy dotyczącą wysokości tejże sumy pieniężnej jest użyte w art. 445 § 1 kc pojęcie "sumy odpowiedniej", które też jest niedookreślone. Dlatego w orzecznictwie wypracowane zostały kryteria, którymi należy kierować się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Sąd Okręgowy, jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, te kryteria słusznie uznał za punkt wyjścia do wyliczenia „odpowiedniej” dla D. O. kwoty pieniężnej z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Warto w tym miejscu przypomnieć, że zadośćuczynienie musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną, ale jednocześnie nie może być wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, a "wartość odpowiednia" to też wartość utrzymana w granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. To powyższe przypomnienie stało się konieczne w aspekcie zarzutów apelacji, a szczególnie wygórowanego żądania wniosku w tym zakresie.

Przechodząc do indywidualnych okoliczności dotyczących wnioskodawcy uwzględnionych przez Sąd I instancji przy ustalaniu sumy zadośćuczynienia to stwierdzić trzeba, że nie są one kwestionowane przez apelację pełnomocnika wnioskodawcy, a okoliczności podnoszone w apelacji zostały uwzględnione przez Sąd Okręgowy, co jednoznacznie wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Dla Sądu oczywistym było, że D. O. przebywał w tymczasowym areszcie 17 miesięcy, uwzględniony został jego pobyt w celi jednoosobowej, przyczyny tego odosobnienia, warunki pobytu, w tym stan techniczny i sanitarny aresztu, opisane w apelacji kontrole osobiste, kwestia rozłąki z rodziną oraz dolegliwości nie tylko fizyczne ale i psychiczne związane z tymczasowym aresztowaniem.

Sąd nie neguje uciążliwości warunków izolacji, tego że pobyt w tymczasowym areszcie szczególnie kiedy jest niesłuszny może być jednym z najbardziej negatywnych przeżyć. Jednak nie można odmówić racji Sądowi Okręgowemu, iż w przypadku wnioskodawcy ta trauma wynikała z samego faktu pobytu w areszcie i nie dochodziły do tego inne traumatyczne przeżycia związane z okolicznościami ponadstandardowymi w sensie niedozwolonych, pozaprawnych działań jakie zdarzają się.

Okoliczności powołane w apelacji oraz pozostałe niekwestionowane przez skarżącą zostały poddane analizie i ocenie nie tylko z punktu widzenia odczuć wnioskodawcy, ale w sposób zobiektywizowany przy uwzględnieniu indywidualnych właściwości osobistych wnioskodawcy. Należy podkreślić, że subiektywne odczucie wnioskodawcy stopnia pokrzywdzenia przez niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie nie może zyskać całkowitego prymatu nad kryteriami obiektywnymi, prowadziłyby to bowiem do zasądzenia kwoty nadmiernej w stosunku do doznanej krzywdy i nie uwzględniało realnej sytuacji ekonomicznej społeczeństwa, którego członkiem jest wnioskodawca.

Reasumując – apelacja nie wykazała, aby sposób oceny przez Sąd I instancji całokształtu ujawnionych istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności uzasadniał twierdzenie o przekroczeniu granic art. 7 kpk, co mogłoby mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku. W świetle wskazanych przez Sąd Okręgowy okoliczności mających wpływ na rozmiar krzywdy jakiej doznał D. O. nie można uznać, aby ustalona kwota zadośćuczynienia w sposób niewłaściwy uwzględniała całokształt ujawnionych okoliczności, aby nie była kwotą spełniającą kryteria indywidualnego określenia wysokości zadośćuczynienia, adekwatną do doznanej krzywdy, właściwie ją rekompensującą przy uwzględnieniu ekonomicznych warunków polskiego społeczeństwa.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 437 § 2 kpk orzekł jak w wyroku.